

IN MEMORIAM
СЕКА МИШЕВИЋ МИЈАТОВИЋ
(1923–2017)

Наша драга Вукосава (Сека) Мишевић Мијатовић била је и остала до самог краја живота велики поштовалац и пријатељ, дугогодишњи сарадник и дародавац Етнографског музеја, у коме је, као у институцији, а потом и у запосленима са којима је сарађивала, препознала драгоцене чуваре вредности којима је и сама стремилa. Због таквог става је Музеју поклонила колекцију етнографских предмета, коју данас, у оквиру Поклон збирке Секе Мишевић Мијатовић, чини више од деветсто инвентарних бројева. Први предмет који је постао део њене колекције поклонио јој је брат Раденко Мишевић 1955. године. Реч је о бардак девојци из Врања, која и данас заузима посебно место на изложби. У њој је препознала девојку која је залутала са далеких простора Византије, девојку у којој је било животне радости, грациозности и шарма једне Коштане. Овај бардак је према њеном мишљењу имао посебну атмосферу и у њој је побудио радозналост и, како је говорила, питање, где се ту завршава занат, а где почиње уметност и зашто назив народна уметност?

Сека Мишевић рођена је 24. јула давне 1923. године у Рогатици у Босни, где је завршила основну школу. Живот је потом повео ка ширим видицима те је средњу школу похађала у Сарајеву и Београду, где је дипломирала на Економском факултету Београдског универзитета, као одличан студент, и провела још две године на усавршавању у својству универзитетског стипендисте. Њен развој као интелектуалке био је условљен основном образовном вокацијом, па је оставила трага у научном раду посвећеном проблемима привредног развоја, посебно теорије регионалног развоја, а двадесет година

радне каријере посветила је издавачкој кући „Југославијапублик“. Преминула је у Београду, након краће болести.

Предмете је прикупљала на основу личног ликовног и естетског доживљаја. У почетку је сакупљала бардаке и тестије, јер су је привлачили њихови облици, а можда је имала и подсвесну жељу да их упоређује. И управо говорећи о томе како су лични мотиви и склоности усмеравали Секу да обликује сопствену колекцију, треба уједно навести и то како је њена професионална каријера усмеравала ка сличном деловању у оквиру ширих друштвених интереса. Организовала је више колективних и самосталних наступа на сајмовима и изложбама у земљама широм света на којима је била представљена привреда Југославије. Због свог изузетног ангажовања на промовисању наше ликовне, примењене и народне уметности добила је бројна признања, међу којима је и почасно чланство у Удружењу ликовних уметника и примењених уметности и дизајна Србије и Драгачевске задруге жена.

Преплетаји личног и општег довели су до тога да ју је, као страственог колекционара народне уметности, њена љубав према ономе што је човек направио водила до забачених села и пијаца, на којима је проналазила предмете за своју збирку. Сакупљање предмета народне уметности представљало је за њу трагање за идентитетом, који нас никада не напушта. Имала је прилику да се упозна са народном уметношћу многих народа, захваљујући бројним путовањима. Обишла је многе светске музеје, разне пијаци, бувљаци и сеоске куће. Један део предмета је добила и од својих колега и пријатеља који су јој за колекцију поклањали предмете са својих путовања, али и предмете из својих кућа или из кућа својих предака. У стану је имала посебну просторију у којој је чувала колекцију. Временом је тај простор постао тесан, а и улазила је у озбиљне године и схватила је да јој је потребна помоћ за бригу о предметима. У таквим околностима је одлучила да колекцију поклони Етнографском музеју.

Живот предмета у својству културних добара започет је 15. јуна 1993. године, када је склопљен Уговор о донацији Поклон збирке Секе Мишевић Мијатовић као јединствене целине Етнографском музеју. Обезбеђен је посебан простор да у њему збирка буде смештена, изложена и заштићена. Музеј се обавезао да део предмета представи јавности у виду сталне изложбе. Након стручне музеолошке обраде предмета, приређени су изложба и каталог. Дародавац се том приликом обавезао да ће накнадно допуњавати збирку новим примерцима и та обавеза је испуњена, тако да збирка данас броји преко 900 предмета које је Сека Мишевић прикупљала тридесет осам година, а који су из домена народне уметности Југославије и других земаља света. У најширем музејском контексту посматрано, поклон збирку чине предмети од метала и дрвета, грнчарија, колекција звона, народна ношња и делови ношње. Уз те предмете из Поклон збирке Музеј је добио на поклон бројне комаде накита, који су уврштени у збирку Накита. Када је реч о регионалној заступљености, највећи број предмета је са подручја Србије и Босне, а мањи број из Македоније, Хрватске и Словеније. У збирци је заступљена керами-

ка из 30 земаља света, са свих континената, осим Аустралије. У највећем броју су заступљени предмети из источноевропских земаља. Највећи број предмета служи за употребу у домаћинству. Већина предмета је из 20. века, а изванредан број се може датирати и на крај 19. века.

За потребе изложбе која говори о целокупној спомен збирци издвојени су предмети за свакодневну употребу коришћени у домаћинству. Предмети су разврстани према намени: предмети за чување и послуживање течности, предмети за припрему и кување хране, предмети за послуживање хране. Издвојени су предмети са подручја бивше Југославије и предмети исте намене који потичу из других делова света. У складу са мишљењем дародавца, Вукосаве Секе Мишевић Мијатовић, без обзира на просторну и временску удаљеност разних народа и цивилизација, предмети, технике и начин њихове израде врло су слични, понекад истоветни. Инспирирана Ле Корбизијеовим путописима, била је мишљења да су географије и стране света потпуно равноправне и све једнако важне, да се оне међусобно прожимају и инспиришу, оне су једна велика породица вредности. И напошетку, у спомен драгом дародавцу, треба рећи и то да изложба, као и уосталом целокупна збирка као поклон Етнографском музеју, остаје ту по жељи да остане спомен на Секиног сина Мирка Мијатовића.

*Мирјана Крагуљац Илић
Јелена Вулетић*